

Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner protokollet om anslutning till handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, för att beakta Ecuadors anslutning.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:160 Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan och Colombia och Peru, å andra sidan.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan.....	6
Särskilt yttrande	7
Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan (V).....	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

Riksdagen godkänner protokollet om anslutning till handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, för att beakta Ecuadors anslutning.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:160.

Stockholm den 3 maj 2018

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Sofia Arkelsten (M), Markus Wiechel (SD), Margareta Cederfelt (M), Pyy Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Valter Mutz (MP), Göran Pettersson (M), Krister Örnfjäder (S), Fredrik Malm (L), Yasmine Posio Nilsson (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S), Emilia Töyrä (S), Johan Nissinen (SD) och Marie-Louise Rönmark (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska unionens råd beslutade den 19 januari 2009 att bemyndiga Europeiska kommissionen att förhandla fram ett frihandelsavtal med intresserade medlemsländer i Andinska gemenskapen. Förhandlingar om ett avtal inleddes samma månad mellan EU, Colombia, Peru och Ecuador. I juli 2009 drog sig Ecuador ur förhandlingarna. Ett frihandelsavtal undertecknades av kvarvarande parter i mars 2012, och avtalet tillämpas sedan 2013 provisoriskt mellan EU å ena sidan och Peru och Colombia å andra sidan. Regeringen föreslog i en proposition i mars 2014 att riksdagen skulle godkänna frihandelsavtalet (prop. 2013/14:166). Riksdagen godkände avtalet den 4 juni 2014 (rskr. 2013/14:283), och regeringen beslutade den 17 juli 2014 att avtalet skulle ratificeras. Avtalet har även ratificerats av bl.a. Colombia och Peru.

Enligt artikel 329 i frihandelsavtalet finns möjlighet för andra medlemsländer i Andinska gemenskapen att ansluta sig till avtalet. En sådan anslutning ska ske genom ett anslutningsprotokoll. Ecuador signalerade i maj 2013 sin vilja att återuppta förhandlingarna och ansluta sig till frihandelsavtalet genom ett anslutningsprotokoll. Förhandlingarna återupptogs formellt i januari 2014 och slutfördes den 17 juli 2014. Sverige beslutade den 3 november 2016 att anslutningsprotokollet skulle undertecknas. Den 11 november 2016 undertecknades anslutningsprotokollet av EU. Europaparlamentet godkände i december 2016 att protokollet ingås av EU, och det tillämpas sedan den 1 januari 2017 provisoriskt mellan EU och Ecuador.

Enligt artikel 27 i anslutningsprotokollet ska varje avtalsslutande andinskt land samt EU skriftligen till alla parter och till generalsekreteraren vid Europeiska unionens råd anmäla slutförandet av de interna förfaranden som krävs för protokollets ikraftträdande. Protokollet träder i kraft mellan EU-parten och varje enskilt avtalsslutande andinskt land den första dagen i månaden efter den dag då de sista anmälningarna om slutförande av interna förfaranden mottagits av EU:s generalsekreterare och det avtalsslutande andinska landet.

Bakgrund

Ecuador blir genom anslutningsprotokollet det tredje landet i den andinska gemenskapen att bli part i frihandelsavtalet. Bolivia, den fjärde medlemmen i den andinska gemenskapen, har möjlighet att ansluta sig till avtalet senare. Protokollet om Ecuadors anslutning till EU:s och medlemsstaternas frihandelsavtal med Colombia och Peru innebär för Ecuadors del att EU:s

ensidiga tullpreferenser ersätts av ett ömsesidigt och omfattande avtal. Frihandelsavtalet avskaffar tullarna på alla industriprodukter och fiskeriprodukter, förbättrar marknadstillträdet för jordbruksprodukter, offentlig upphandling och tjänstehandel samt minskar tekniska handelshinder. Sänkningen av tullar kommer för Ecuadors del att genomföras stegvis under 17 år. EU kommer vid ikraftträdandet av anslutningsprotokollet att liberalisera nästan 95 procent av varutullarna och Ecuador omkring 60 procent. För Ecuador är förhoppningen att anslutningen till frihandelsavtalet ska bidra till en mer diversifierad ekonomi med minskat beroende av oljeintäkter.

Enligt EU-kommissionens beräkningar kommer anslutningen till frihandelsavtalet att ha betydande positiva effekter på Ecuadors ekonomi. Anslutningen kommer att ge ökad tillgång till EU:s marknad för Ecuadors viktigaste exportprodukter, bl.a. fiskeriprodukter, snittblommor, kaffe, kakao, frukt och nötter. Bananer är en av Ecuadors viktigaste handelsvaror och omfattas därför av en särskilt förmånlig tullsats. För EU:s del innebär anslutningen exempelvis ökat marknadstillträde för jordbruksprodukter, maskiner och bilar.

Sveriges handel med Ecuador är begränsad. År 2016 uppgick Sveriges export till Ecuador till 254 miljoner kronor och importen till 337 miljoner kronor. Importen består till över 80 procent av bananer och till 10 procent av köksväxter. Hälften av Sveriges export till Ecuador består av verkstadsprodukter.

Genom Kommerskollegium stöder Sverige myndigheter och beslutsfattare i Ecuador i uppbyggnaden av strukturer så att anslutningen till frihandelsavtalet ska kunna genomföras.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokollet om Ecuadors anslutning till EU:s och dess medlemsstaters frihandelsavtal med Colombia och Peru. Protokollet innebär en omfattande avveckling av tullar för industri- och jordbruksprodukter, men är ett asymmetriskt avtal anpassat till Ecuadors utvecklingsnivå, där sänkningen av Ecuadors tullar kommer att genomföras stegvis under 17 år, medan EU liberaliserar 95 procent av sina tullar när protokollet träder i kraft. Parterna åtar sig att gradvis liberalisera handeln med tjänster och att förbättra marknadstillträdet vad gäller offentlig upphandling. Parterna åtar sig även att skydda immateriella rättigheter. Handel och investeringar ska ske med respekt för standarder inom miljö- och arbetsmarknadsområdet, och parterna har enats om att samarbeta kring skydd för miljön och respekt för grundläggande arbetsrättsliga normer. Protokollet innehåller även rättsligt bindande åtaganden om respekt för mänskliga rättigheter och skyldigheter i fråga om icke-spridning av massförstörelsevapen.

Utskottets överväganden

Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att godkänna protokollet om anslutning till handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan för att beakta Ecuadors anslutning.

Jämför det särskilda yttrandet (V).

Utskottets överväganden

Utskottet vill i likhet med i sitt betänkande 2016/17:UU10 betona vikten av att handeln med länder utanför EU bedrivs på öppna och likvärdiga villkor. Därtill vill utskottet understryka att EU:s handelspolitik bör medverka till att värna de mänskliga rättigheterna, stärka respekten för grundläggande arbetsvillkor, inkludera ett klimat- och miljöperspektiv och prioritera utvecklingsperspektiv. Utskottet anser i likhet med i betänkande 2017/18:UU19 att frihandel kan vara en stark välståndsskapande kraft såväl för världens fattigaste länder som för de mer utvecklade.

Genom att Ecuador ansluter sig till EU:s och medlemsstaternas frihandelsavtal med Colombia och Peru förväntas nya möjligheter till handel med varor och tjänster skapas. Även nya investeringar väntas kunna följa. Den ekonomiska tillväxten förväntas öka och kunna leda till ökad sysselsättning, framför allt i Ecuador. Ekonomisk utveckling är en förutsättning för framgångsrik fattigdomsbekämpning i regionen. Anslutningen väntas även leda till välfärdsvinster för konsumenter i form av lägre priser och ett ökat utbud av varor och tjänster i såväl Ecuador som EU.

Anslutningen till frihandelsavtalet omfattar också åtaganden för Ecuador att effektivt genomföra internationella konventioner om arbetstagares rättigheter och miljöskydd. Ecuadors civila samhälle ska ha en aktiv roll i övervakningen av detta.

Mot bakgrund av vad som här har anförts tillstyrker utskottet proposition 2017/18:160.

Särskilt yttrande

Ecuadors anslutning till frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan (V)

Yasmine Posio Nilsson (V) anför:

Handel spelar en central roll för både Sveriges ekonomi och den ekonomiska världsordningen. Genom utbyte av varor och tjänster skapas både arbetstillfällen och enorma vinster. Men handeln förs i dag inte på rättvisa villkor, och de vinster som handeln skapar fördelas inte på ett rättvist sätt. Orättvisa handelsvillkor och ojämlika möjligheter att delta i världsekonomin är en av huvudförklaringarna till att vår värld fortfarande är så ojämlik och att klyftorna mellan och inom länder i stora delar av världen fortsätter att växa. Handelspolitiken måste därför spela en central roll i den breda utvecklingspolitiken.

För Vänsterpartiet är arbetet för en solidarisk handelspolitik centralt. Vi vill bygga ett rättvist handelssystem som bidrar till att minska fattigdomen, ökad jämställdhet mellan män och kvinnor, en hållbar utveckling och att fattiga länder får ökat inflytande över sina naturtillgångar och resurser. För oss är handel inte ett mål utan ett medel. Men handel och handelsregler påverkar inte bara människors vardag i andra delar av världen. Sverige är en liten handelsberoende ekonomi. Handelssystem som bygger på konkurrens med lägre löner, urholkad miljöhänsyn och nedrustat socialt ansvarstagande kommer därför att slå hårt även mot vårt land. När kapitalet agerar globalt måste även arbetet för de fackliga rättigheterna och en hållbar utveckling bedrivas globalt.

Eftersom arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO) i stora delar lamslagits har en rad länder och regionala samarbetsorganisationer i stället valt att gå vidare med olika former av handelsavtal med regioner och enskilda stater. Denna utveckling är problematisk. Genom de regionala handelsavtalen splittras utvecklingsländerna, och det sker en betydande maktförskjutning från fattiga länder till de rika vid förhandlingarna. Handelsavtalet med Colombia och Peru är ett exempel på det växande antal bilaterala handelsavtal som EU ingår.

Många av dagens handelsavtal är omdiskuterade och kritiserade både av många folkrörelser och av länder i de fattiga delarna av världen för att de inte gynnar fattigdomsbekämpning och utveckling. Trots att Sveriges handelspolitik borde vara samstämmig med den av riksdagen beslutade politiken för global utveckling (PGU) och Agenda 2030 ser vi tyvärr att så ofta inte är fallet.

Vi lever inte i en rättvis världsordning. Resurser och makt är djupt ojämlikt fördelade mellan och inom länder. Möjligheterna att delta i det internationella

ekonomiska utbytet och handeln ser därför väldigt olika ut. En småbonde från Latinamerika och ett subventionerat industrijordbruk i EU konkurrerar inte på lika villkor på en global marknad. Frihandel innebär därför alltför ofta en frihet för den som har resurser och makt att exploatera och konkurrera ut dem som har mindre makt och resurser.

Vänsterpartiet anser att om handel ska kunna ske på rättvisa villkor måste man tvärtom låta fattiga länder få fördelar och större handlingsutrymme att själva utforma sin handelspolitik och avgöra när och i vilken grad näringar och marknader ska öppnas mot de transnationella bolagen. Fattiga länder måste få möjlighet att utveckla en handelspolitik som stöder landets egen utvecklingsstrategi. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att länder i Afrika, Asien och Latinamerika ska ha samma möjligheter att göra sina ekonomiska vägval som vi har haft i Europa. Vänsterpartiet anser att det överordnade målet för svensk handelspolitik ska vara att handeln ska bidra till minskade klyftor inom och mellan länder, ökad jämställdhet och en hållbar utveckling.

Frihandelsavtalet som tidigare bara gällt EU och Colombia och Peru har fått hård kritik av enskilda regeringar, men framför allt från sociala rörelser och det civila samhället i både Latinamerika och Europa. Ursprungligen skulle avtalet omfatta hela Andinska gemenskapen, och att EU valt att splittra ett fungerande regionalt samarbete är olyckligt.

Tanken är att EU:s avtal ska vila på tre ben: politisk dialog, utvecklingssamarbete och handel. Tyvärr har det dock visat sig att EU:s handelsstrategi (Global Europe: Competing in the World) har fått större inflytande på förhandlingarna än vad EU:s samstämmighetspolicy har fått. Handelsstrategin slår bl.a. fast att handelspolitiken ska underlätta för europeiska företag att konkurrera på världsmarknaden och säkra tillgången till råvaror. Således tar EU i förhandlingarna mycket liten, eller ingen, hänsyn till fattiga människors behov. I stället ligger tyngdpunkten på att stärka europeiska storföretags intressen på bekostnad av länders handlingsutrymme att välja sin egen politik för att bekämpa hunger och fattigdom.

Vänsterpartiet motsätter sig inte Ecuadors anslutning till ett befintligt avtal, men vi anser att EU:s handelspolitik behöver förändras i grunden. Vi har precis som många i de berörda länderna sett att avtalen riskerar att försvåra möjligheterna att bekämpa fattigdom och öka riskerna för att småbönder ska slås ut och naturtillgångar exploateras på ett ohållbart sätt. Förespråkarna för avtalen har pekat på att avtalen innehåller flera ”ben”, bl.a. politisk dialog. När nu flera avtal är på plats anser Vänsterpartiet att det är centralt att Sverige och EU använder den politiska dialog som avtalen ger möjlighet till för att lyfta frågor om fackliga rättigheter, ursprungsbefolkningens rättigheter och ett hållbart nyttjande av naturresurser.